

OPETTAJAT JA REHTORIT SUOMESSA 2019

Ammatillinen koulutus

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Raportit ja selvitykset 2020:13

© Opetushallitus

Raportit ja selvitykset 2020:13

ISBN 978-952-13-6700-7 (pdf)

ISSN-L 1798-8918

ISSN 1798-8926 (pdf)

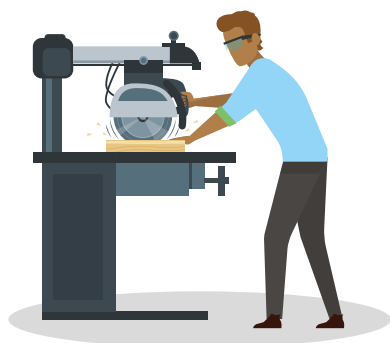
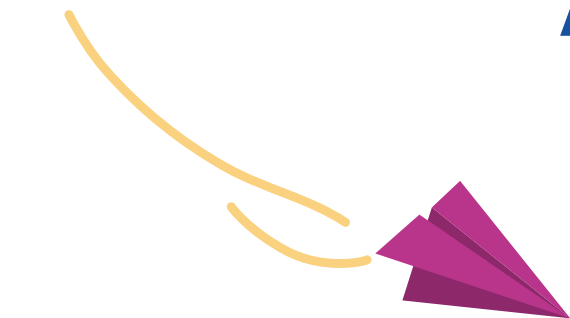
Taitto: Grano Oy

www.oph.fi

SISÄLTÖ

JOHDANTO5
AMMATTILLISEN KOULUTUKSEN OPETTAJAT7
Opettajien kelpoisuustilanne kohentunut edelleen	7
Opettajiston kelpoisuustilanne opetettavan aineen ja koulutusalan mukaisesti	9
Opettajiston ikä ja sukupuolijakauma	11
Opettajien kelpoisuus maakunnittain	13
LIITTEET18
Liite 1. Ensisijaisesti ammatillisessa koulutuksessa työskennelleiden opettajien opettajakelpoisuus tehtävätyypeittäin 2010, 2013, 2016 ja 2019.	18
Liite 2. Yhteisten opintojen opettajien muodollinen kelpoisuus opettajan ensisijaisesti opettaman aineen mukaan kevätlukukaudella 2019	19
Liite 3. Ammatillisten opintojen opettajien muodollinen kelpoisuus koulutusalan mukaan kevätlukukaudella 2019.	20
Liite 4. Opettajat ikäryhmän mukaan 2019	21
Liite 5. Muodollisesti kelpoiset opettajat kaikista opettajista maakunnittain 2016 ja 2019	22
Liite 6. Opettajat ikäryhmän ja oppilaitoksen maakunnan mukaan 2019	23
Liite 7. Opettajat sukupuolen ja oppilaitoksen maakunnan mukaan 2019	24

AMMATILLINEN KOULUTUS

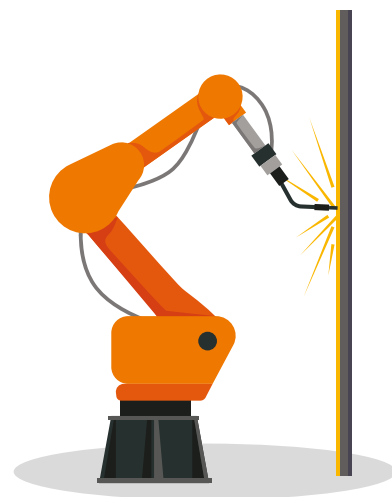
57%

Naisten osuus
opettajista

62%

50 vuotta täyttäneiden
opettajien osuus

93%

Kelpoisten opettajien
osuus

JOHDANTO

Opettajat ja rehtorit Suomessa -tiedonkeruita on tehty ja niiden tuloksia on julkaistu kolmen vuoden välein vuodesta 1999 saakka. Työtä on johtanut opetus- ja kulttuuriministeriö ja tiedonkeruusta on vastannut Tilastokeskus. Nyt julkaisuvuorossa ovat järjestyksessä kuudennen, vuonna 2019 toteutetun tiedonkeruun tulokset, joiden raportointi on tehty yhteistyössä Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntijoiden kanssa

Tulokset julkaistaan tällä kertaa kahdessa erässä ja erillisten raporttien sarjana, josta tämä ammatillista koulutusta käsittelevä raportti on osa. Ensimmäisessä vaiheessa julkaistaan esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta, ammatillista koulutusta, vapaata sivistystyötä ja ruotsinkielistä koulutusta sekä esi- ja perusopetuksen opetusryhmien kokoa koskevat raportit. Tarkastelun kohteena ovat mm. opettajien ja rehtorien kelpoisuus, tehtävä- sekä ikä- ja sukupuolirakenteet. Toisessa vaiheessa julkaisuvuorossa ovat katsaukset opettajien täydennyskoulutukseen sekä opettajakoulutuksen tulevaisuuden näkymiin. Lisäksi julkaistaan opettajankoulutukseen vuonna 2020 hakeneita koskeva raportti, joka perustuu Opetushallituksen tietovarantoihin ja korkeakouluilta erikseen koottuihin tietoihin.

Tiedonkeruussa oli vuonna 2019 ensimmäistä kertaa mukana myös taiteen perusopetus, mutta aineiston kattavuuden puutteista johtuen tuloksia ei valitettavasti voi raportoida.

Vuoden 2019 tiedonkeruu on toteutettu kouluilta ja oppilaitoksilta saatujen opettajien yhteystietojen avulla ja tässä raportoitavat tulokset perustuvat opettajien itsensä antamiin tietoihin. Tiedonkeruun perusjoukon muodostivat Tilastokeskuksen vuoden 2018 oppilaitosrekisterin 3 277 oppilaitosta, joista lähes 95 prosenttia toimitti opettajiensa yhteystiedot tiedonkeruun toista ja varsinaista vaihetta varten. Tiedonkeruun vastausaste on vaihdellut eri vuosina ja eri koulutusasteiden kohdalla. Nyt vastausaste jäi merkittävästi alhaisemmaksi kuin edellisessä tiedonkeruussa vuonna 2016.

Tilastokeskuksen mukaan vastausasteen heikentymisen syynä voivat olla opettajien yhteystietojen kattavuudessa ja laadussa ilmenneet ongelmat sekä vastausmotivaation lasku. Tulosten luotettavuutta ja laatua on kuitenkin pystytty varmistamaan perustietoaineiston avulla. Tiedonkeruuseen vastanneiden opettajien joukko on suhteellisen edustava opettajien ikärakenteen, sukupuolen ja opetettavan aineen suhteen. Vastanneet edustivat myös tasapuolisesti eri tyyppisiä- ja kokoisia oppilaitoksia eri puolella Suomea. Pientä vinoumaa aineistoon tuovat kuitenkin puutteet opetuskieltä, oppilaitostyyppiä sekä opettajankelpoisuutta koskevissa tiedoissa; vinoumaa ei ole korjattu aineistoa painottamalla. Selvästi laskenut vastausprosentti on myös saattanut tuoda selkeitä muutoksia maakunnittaiseen tarkasteluun.

Raporttisarjan toimituskunnan on muodostanut laaja joukko asiantuntijoita Opetushallituksesta ja opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Olemme työskennelleet läpi korona-kevään ja sen jälkeen onneksi rauhallisemman kesän ja alkusyksyn etätyöolosuhteissa aiheen parissa. Lämmin kiitos kaikille kirjoittajille ja aineistojen käsitteijöille!

Eri koulutusmuotoja ja teemoja käsittelevät julkaisut löydät osoitteesta oph.fi | Tilastot ja julkaisut | Tilastot | Tilastoja opettajista ja rehtoreista. Samasta osoitteesta löytyy myös Tilastokeskuksen laatima tutkimusseloste sekä aikaisempia opettajatiedonkeruita koskevat julkaisut ja raportit. Sähköiset opettajaraportit löytyvät opetushallinnon yhteisestä tilastopalvelu Vipusesta osoitteesta <https://vipunen.fi/fi-fi>

Kiinnostavia lukuhetkiä,

koko toimituskunnan puolesta,

Raakel Tiihonen, toimituskunnan puheenjohtaja

opetusneuvos Sanna Penttinen
opetusneuvos Tuula Sumkin
vastaava asiantuntija Siru Korkala

AMMATTILLISEN KOULUTUKSEN OPETTAJAT

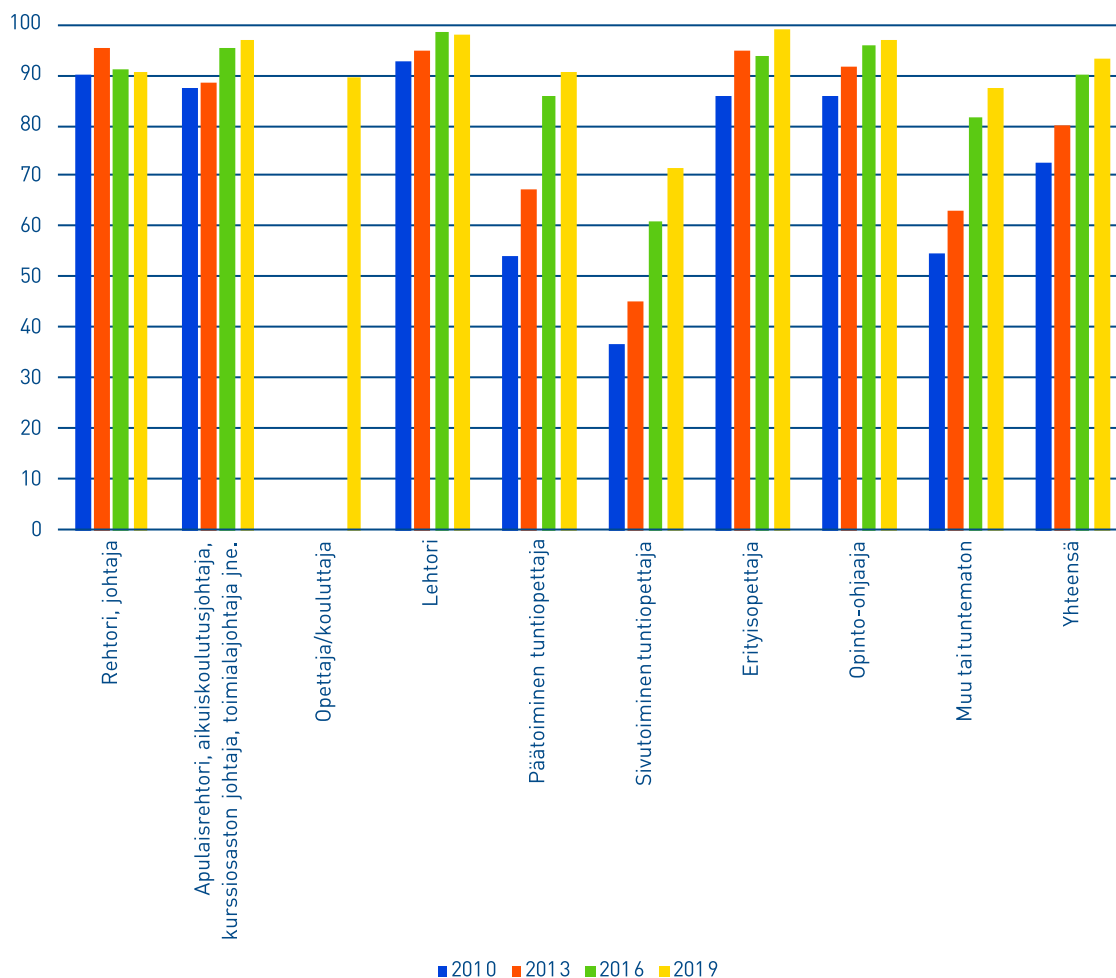
Ammatillisen koulutuksen luvussa tarkasteltavat tiedot perustuvat Tilastokeskuksen yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen kanssa kokoamiin opettajatietoihin keväällä 2019. Tarkastelussa oli mukana suomen- ja ruotsinkielisiä ammatillisia opettajia koskevat tiedot. Vastaava tiedonkeräys on tehty edellisen kerran vuonna 2016. Ammatillisen koulutuksen uudistunut lainsäädäntö astui voimaan 1.1.2018 ja vaikuttaa tulosten vertailtavuuteen edellisten vuosien vastaavien tietojen kanssa.

Vuoden 2019 opettajatiedonkeruun vastausaste jäi aikaisempia tiedonkeruita selvästi alhaisemmaksi. Vuoden 2019 tiedonkeruu tavoitti kaikkiaan 6 123 toisen asteen ammatillisen koulutuksen opettajaa ja vastusprosentti oli 46. Ammatillisen koulutuksen uuden lainsäädännön myötä myös aikaisemmin käytössä ollut jako ammatilliseen peruskoulutukseen ja ammatilliseen aikuiskoulutukseen poistui ja korvattiin termillä ammatillinen koulutus. Vuoden 2019 kyselyyn on lisätty myös uusi ammattinimike kouluttajat/opettajat. Ammatillisen koulutuksen lakiuudistuksien myötä monet järjestäjät ovat muuttaneet ja uudistaneet myös opetushenkilöstön ammattinimikkeitä. Lisäksi ammatillisessa koulutuksessa on samaan aikaan tapahtunut myös muutoksia sekä koulutuslaluokituksissa että tutkintorakenteessa. Nämä muutokset ovat vaikuttaneet tulosten vertailtavuuteen.

Opettajien kelpoisuustilanne kohentunut edelleen

Ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstön kelpoisuus oli parantunut entisestään tiedonkeruun mukaan. Vuonna 2019 kyselyyn vastanneista ammatillisen koulutuksen henkilöstöstä 93 prosenttia ilmoitti olevansa muodollisesti kelpoinen hoitamassaan tehtävässä. Erityisopettajien, opinto-ohjaajien, lehtoreiden ja apulaislehtoreiden kelpoisuudet ovat 97 prosenttia tai enemmän. Tuntiopettajien kelpoisuusasteet ovat alemmalla tasolla kuin muiden ryhmien. Heidänkin kelpoisuusasteensa oli noussut merkittävästi vuodesta 2016. Päätoimisten opettajien kelpoisuusaste oli noussut 90 prosenttiin ja vastaavasti sivutoimisten 71 prosenttiin.

Ammatillisilla opettajilla on myös tärkeä tehtävä toimia linkkinä tutkinnon suorittajan ja työelämän välillä. Molemmat osapuolet tarvitsevat opetushenkilöstöltä ohjausta ja tietoa sekä ammatillisista asioista, erityisesti tutkinnon perusteiden osaamisvaatimuksista ja arvioinnista sekä ohjauksesta että erityisestä tuesta. Tällainen laaja-alainen yhteistyö ja erilaiset muutokset niin koulutuksessa kuin työelämässäkin vaativat erityisesti opettajilta jatkuvaa osaamisen kehittämistä.

KUVIO 1. ENSISIJAJAISESTI AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA TYÖSKENNELLEIDEN OPETTAJIEN OPETTAJAKELPOISUUS TEHTÄVÄTYYPEITTÄIN 2010, 2013, 2016 JA 2019

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu

Johtavassa asemassa työskentelevien kelpoisuusaste oli 90 prosenttia, ja muutos vuoden 2016 tuloksiin oli vähäinen. On kuitenkin huomattava, että kyselyyn vastanneiden määrä oli edelleen pienempi kuin aikaisemmin ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien keskuudessa on tapahtunut reformin myötä runsaasti muutoksia. Osa koulutuksen järjestäjistä on yhdistynyt, vaihtanut omistuspohjaa tai lopettanut ammatillisen koulutuksen järjestämisen. Reformin myötä tullessiin muutoksiin on mahdollisesti tarvittu myös uudentyypistä johtajuutta, jota on saatettu hakea myös oppilaitosten ulkopuolelta. Apulaisrehtorien kelpoisuus sitä vastoin on kasvanut 97 prosenttiin.

Vuoden 2019 kyselyyn vastanneista lehtoreista kelpoisia oli 98 prosenttia. Lehtorinimikkeellä toimii sekä ammatillisia että yhteisten opintojen opettajia. Kelpoisten erityisopettajien osuus on lähes sata prosenttia ja se oli vuonna 2019 jo 99 prosenttia. Tiedonkeruuseen vastanneiden erityisopettajien määrä on kuitenkin laskenut vuodesta 2016 merkittävästi. (Liite 1)

Opinto-ohjaajien kelpoisuusaste säilyi korkeana. Vuonna 2019 tiedonkeruuseen osallistuneista opinto-ohjaajista kelpoisia oli 97 prosenttia. Tuloksissa heijastuu muutokset ammatillisessa koulutuksessa tehtäväkuviissa. Tästä syystä tulevaisuudessa olisikin syytä pohtia tiedonkeruussa käytettävien luokitusten uudistamista.

Opettajiston kelpoisuustilanne opetettavan aineen ja koulutusalan mukaisesti

Opettajilta vaadittavat kelpoisuudet vaihtelevat opetettavan aineen mukaan. Ammatillisia aineita opettavalta opettajalta vaaditaan sekä opetusalan käytännön että teorian vahvaa osaamista. Yhteisten opintojen opettajilta vaaditaan opetettavan aineen aineenopettajan kelpoisuus. Ammatillista opettajankoulutusta järjestetään viidessä ammattikorkeakoulussa. Ruotsinkielistä koulutusta järjestää Åbo Akademi.

Yhteisten opintojen opettajien kelpoisuusaste on keskimäärin 95 prosenttia. Pientä hajontaa opettavien aineiden kohdalla on, mutta vastanneiden joukko oli osin niin pieni, ettei sen perusteella voida tehdä johtopäätöksiä. Esimerkiksi yhteisten tutkinnon osa-alueen viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, muu opiskelijan äidinkieli osalta kelpoisten opettajien osuus ja määrä vaikuttavat melko korkeilta suhteissa suorituspäämiin. Uusi yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden luokitus oli omalta osaltaan todennäköisesti myös vaikuttanut vastauksiin ja viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, muu opiskelijan äidinkieli -kohdan tulkintaan. (Liite 2)

Ammatillisen koulutuksen lainsäädännön muutoksen yhteydessä yhteiset tutkinnon osat tulivat pakolliseksi kaikille sekä nuorille että aikuisille, kun aikaisemmin yhteiset tutkinnon osat olivat pakollisia vain nuorisoasteen perustutkinnon suorittajille. Yleisesti voidaan todeta, että yhteisten opintojen opettajien työ on muuttunut tai muuttumassa ammatillisen koulutuksen reformin myötä, kun osa yhteisten tutkinnon osien sisällöistä integroidaan ammatillisen aineisiin.

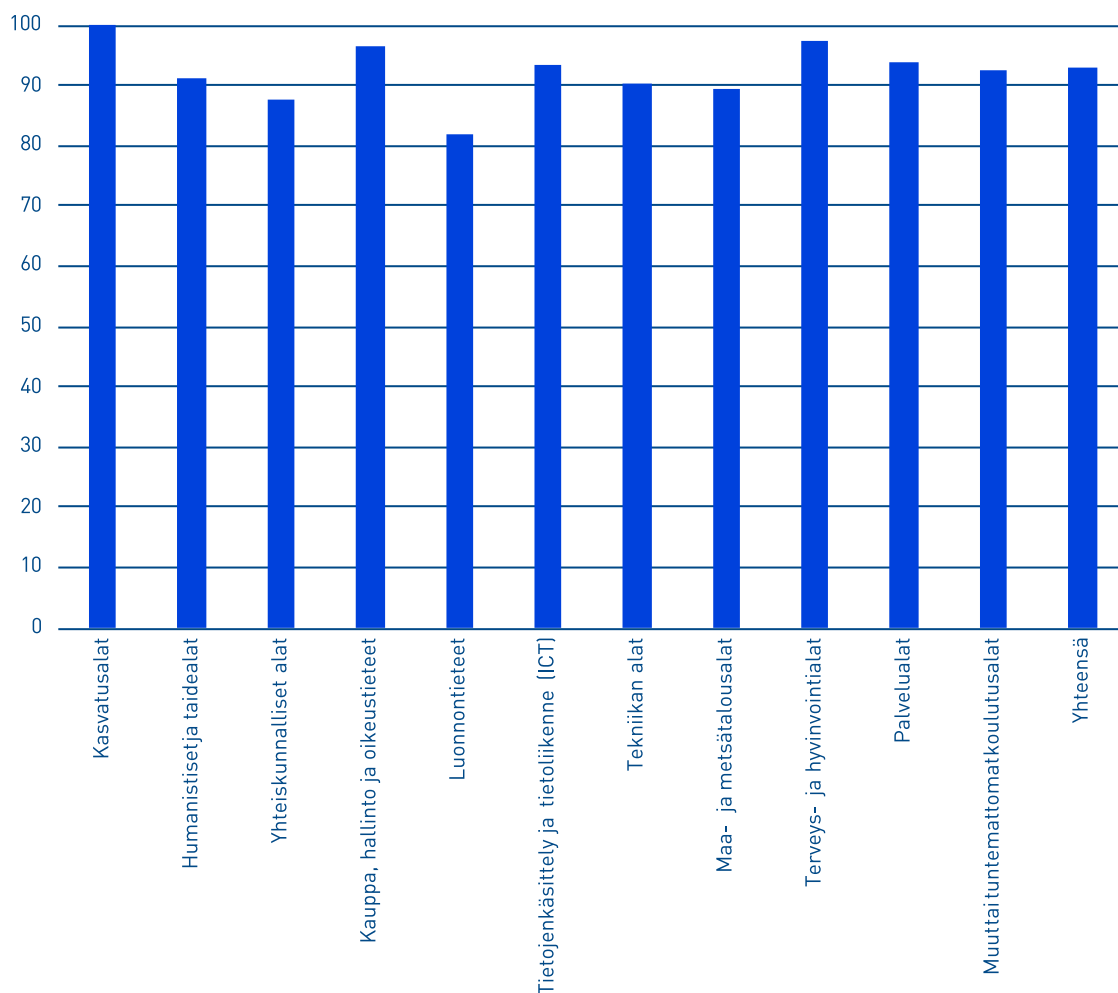
KUVIO 2. YHTEISTEN OPINTOJEN OPETTAJIEN MUODOLLINEN KELPOISUUS (%) OPETTAJAN ENSISIJAJAISESTI OPETTAMAN AINEEN MUKAAN 2019

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu

Ammatillisista opettajista 93 prosenttia ilmoitti olevansa kelpoisia opettajan tehtävään. Kelpoisten opettajien osuus tässä kyselyssä on suurin uuden koulutuslaluokituksen mukaan kasvatusalalla. Uuden koulutuslaluokituksen mukaan kasvatusalaan kuuluu vain yksi ammatillinen tutkinto, liikenneopettajan erikoisammattitutkinto. Sadan prosentin kelpoisuus kasvatusalalla perustuu kuuden liikenneopettajan vastaukseen. Kelpoisuusaste oli korkea myös terveys- ja hyvinvointialalla 97 prosenttia ja kauppa, hallinto ja oikeustieteet 97 prosenttia. Kelpoisten opettajien osuus oli pienin luonnontieteiden alalla, 81 prosenttia. Tekniikan alalla opettajien kelpoisuusaste oli noussut 90 prosenttiin. Uuden koulutuslaluokituksen vuoksi kelpoisuusluvut eivät ole kuitenkaan suoraan vertailukelpoisia aikaisempien vuosien tuloksiin.

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/amatilliset-tutkinnot-1.1.2019.pdf>

<https://opintopolku.fi/wp/amatillinen-koulutus/mita-amatillisessa-voi-opiskella/>

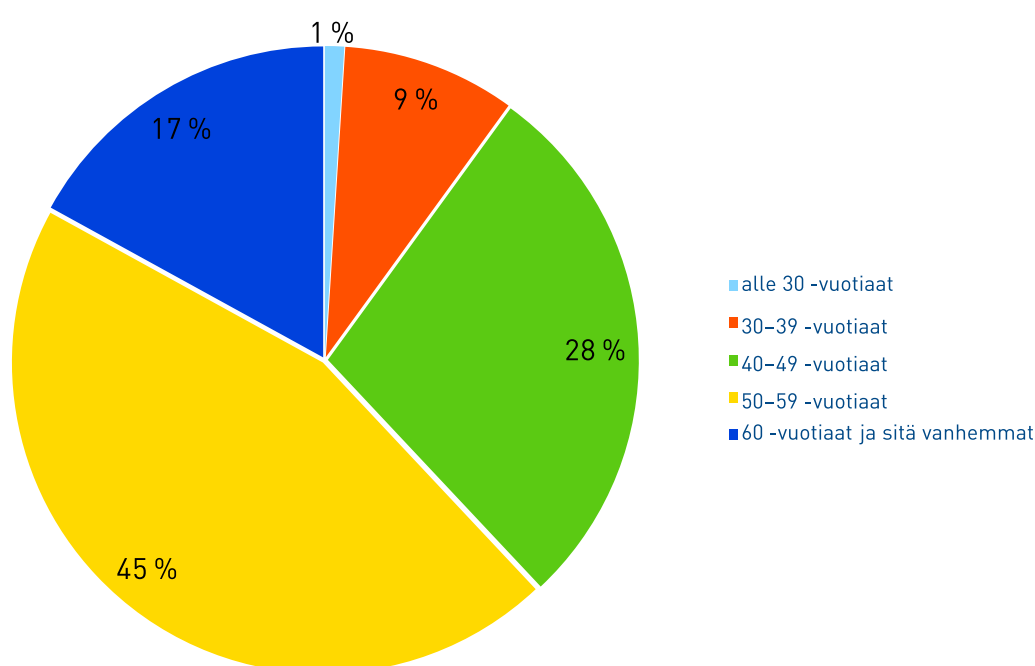

KUVIO 3. AMMATILLISTEN OPINTOJEN OPETTAJIEN MUODOLLINEN KELPOISUUS (%) KOULUTUSALAN MUKAAN 2019

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu

Opettajiston ikä ja sukupuolijakauma

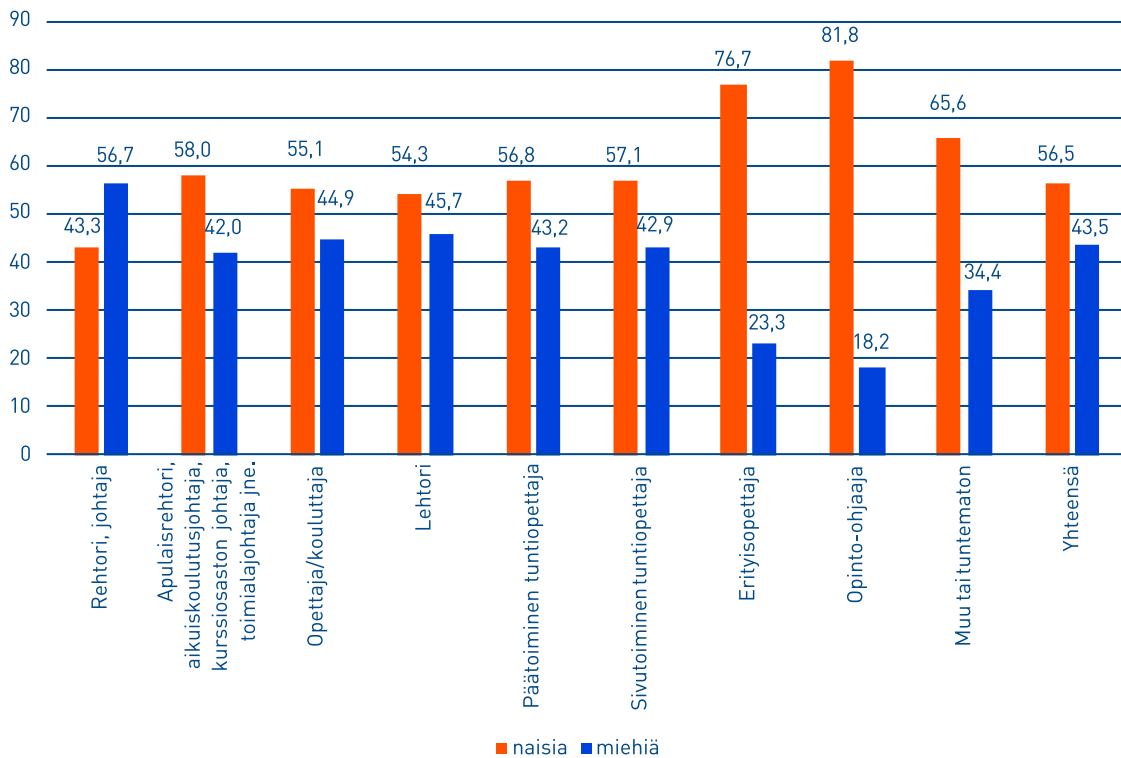
Ammatilliseksi opettajaksi tullaan vanhempana kuin muiden koulutusmuotojen opettajaksi. Amatillisilta opettajilta edellytetään työelämäkokemusta ennen opettajankoulutusta. Amatillisten opettajien nuorimpiin ikäluokkiin (alle 40-vuotiaat) sijoittui 2019 vain reilu kymmenen prosenttia kaikista opettajista, ja yli 60-vuotiaita oli 17 prosenttia. Amatillisten opettajien keski-ikä on suhteellisen korkea, mikä tuo opettajakuntaan laaja-alaista kokemusta. Samalla jatkuvan oppimisen merkitys kasvaa sekä osaamisen kehittämisen että hyvinvoinnin kannalta. Suuri joukko opiskelijoista on nuoria ja heidän ohjaamisensa vaatii ammatillisen osaamisen kehittämisen ohella myös kasvatuksellista otetta. Samaan aikaan ammatillisen koulutuksen opiskelijoista yhä suurempi määrä hakeutuu opiskelemaan jatkuvan haun kautta. Jatkuvan haun kautta hakeutuvilla on hyvin monenlaisia taustoja, tarpeita ja odotuksia koulutuksen suhteen. Amatillisen opettajan osaamisvaatimukset ovatkin kasvaneet jatkuvasti ja tuovat samalla vaatimuksia myös opettajankoulutukseen.

KUVIO 4. OPETTAJAT IKÄRYHMÄN MUKAAN (%) 2019

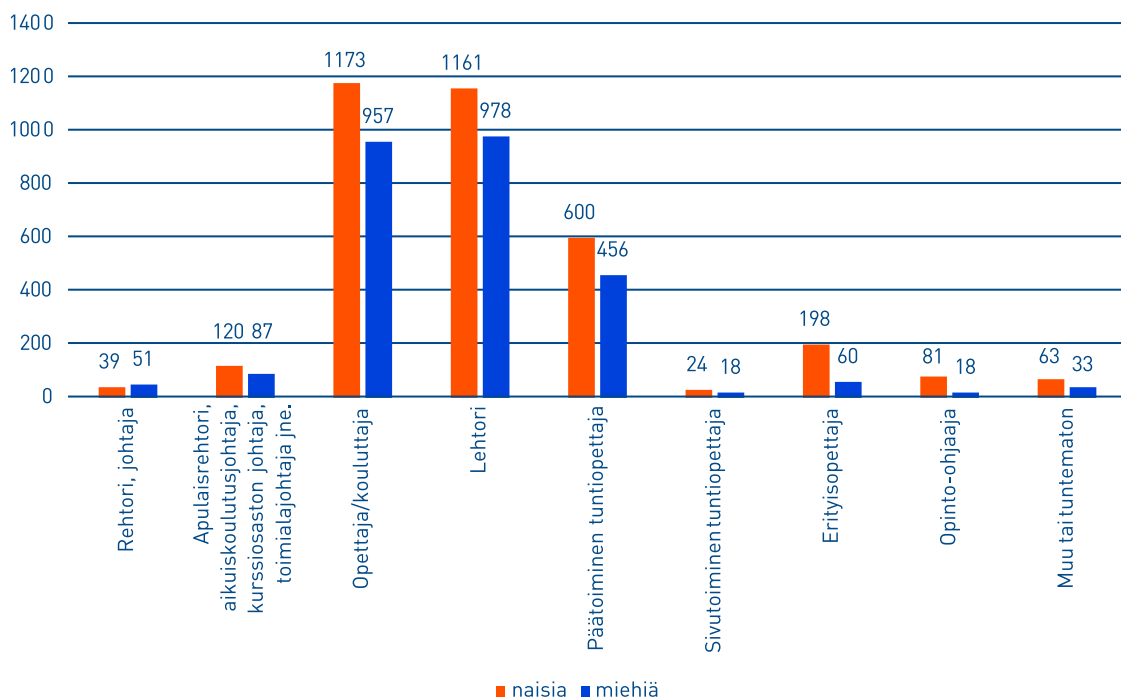
Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu

Opettajien sukupuolijakauma on ammatillisessa koulutuksessa kokonaisuutena melko tasainen muihin koulutusmuotoihin nähden. Pääosin eri alojen välillä on kuitenkin säilynyt selkeä jako miesvaltaisten ja naisvaltaisten alojen välillä. Tekniikan puolen opettajista suuri enemmistö on miehiä ja terveys- ja hyvinvointialalla naisia. Sama jakauma on säilynyt myös opiskelijoiden suhteen. Sukupuolen mukainen segregatio on eri aloilla säilynyt, vaikka muu-
tosta tapahtuukin vähitellen eri aloilla. Vaikka ammatillisten opettajien sukupuolijakauma on kokonaisuutena melko tasainen, erityisopettajissa ja opinto-ohjaajissa naisten suhteellinen määrä on erittäin suuri ja heidän osuutensa on myös kasvamaan päin. Tähän suuntaukseen vaikuttaa suoraan se, ketkä ammatillisista opettajista hakeutuvat erityisopettajiksi ja opinto-ohjaajiksi.

KUVIO 5. OPETTAJAT TEHTÄVÄTYYPIN JA SUKUPUOLEN MUKAAN 2019 (%)

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu

KUVIO 6. OPETTAJAT TEHTÄVÄTYYPIN JA SUKUPUOLEN MUKAAN 2019 (N)

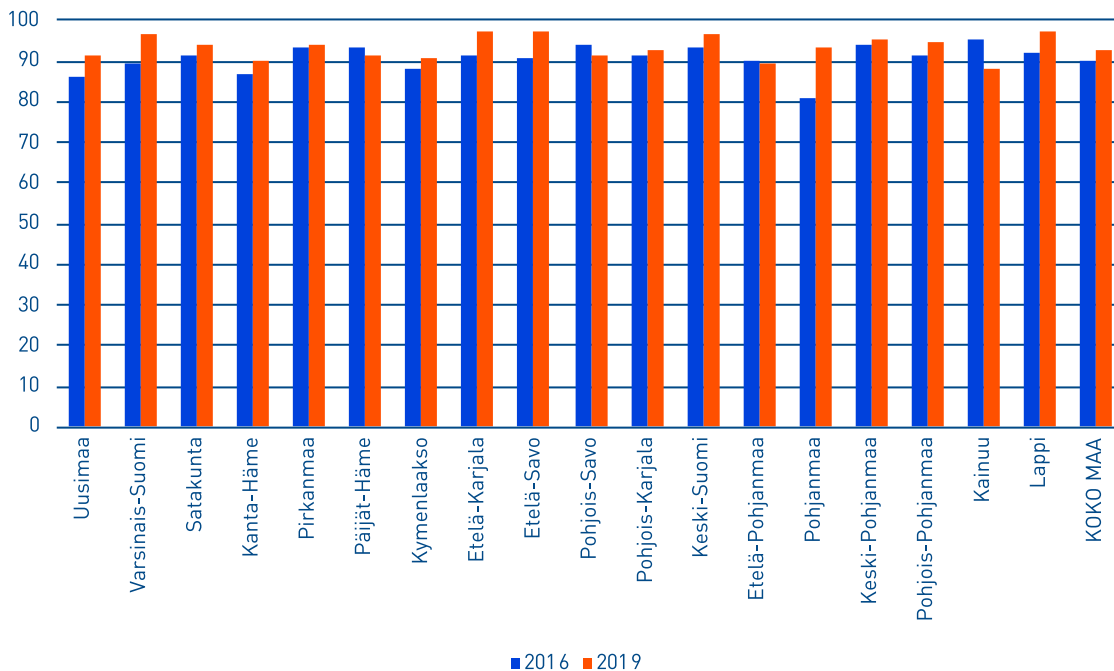
Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu

Opettajien kelpoisuus maakunnittain

Opettajiston kelpoisuustilanne oli hyvä ja maakunnittain suhteellisen yhtenäinen. Naisopettajien kelpoisuusaste oli tiedonkeruun mukaan miehiä selkeästi parempi 95,1 prosenttia kuin miesten 90,5 prosenttia, mutta miesten kelpoisuusaste oli noussut enemmän kuin naisten vuoteen 2016 kyselyyn verrattuna, lähes viisi prosenttia. (Taulukko 3 ja 4)

Uudellamaalla ja Pohjanmaalla työskentelevien miesopettajien kelpoisuusaste oli selkeästi parantunut vuoteen 2016 verrattuna. Uudellamaalla kelpoisten miesopettajien määrä oli kasvanut 79,4 prosentista 86,5 prosenttiin ja Pohjanmaalla 75,9 prosentista 93,5 prosenttiin.

Opettajien suhteellisen pieni määrä joissain maakunnissa ja tiedonkeruun alhainen vastausprosentti selittänevät maakuntien erovaisuudet ja kelpoisten opettajien määrän vaihtelut vuoteen 2016 verrattuna. Esimerkiksi Kainuussa oli vuonna 2016 kyselyn mukaan eniten kelpoisia opettajia 93,3 prosenttia, mutta vuoden 2019 kyselyn mukaan Kainuussa olisi maakunnista vähiten kelpoisia opettajia, 88,2 prosenttia. Kainuussa miesopettajien kelpoisuus olisi laskenut 93,9 prosentista 80 prosenttiin. Samaan aikaan kyselyyn vastanneiden miesopettajien määrä oli kuitenkin puolittunut, millä voi olla vaikutuksia tulokseen.

KUVIO 7. MUODOLLISESTI KELPOISET OPETTAJAT KAIKISTA OPETTAJISTA MAAKUNNITTAIN (%) 2016 JA 2019

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu

Korkein pätevyysaste naisopettajien osalta on Etelä-Karjalassa, Etelä-Savossa ja Keski-Pohjanmaalla, jossa naisopettajien kelpoisuus oli kyselyn mukaan sata prosenttia. Kaikissa maakunnissa naisopettajien kelpoisuus on vähintään 90 prosenttia. (Taulukko 4.)

Ammatillisen koulutuksen opettajistosta suurin ikäryhmä on edelleen 50–59-vuotiaat opettajat, ja tähän ryhmään sijoittui 45 prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista opettajista. Maakunnittain tarkastellen opettajien ikäjakauma on suhteellisen tasainen. Eniten yli 50-vuotiaita opettajia toimii Etelä-Karjalassa. Vähiten vanhimpaan ikäryhmään kuuluneita opettajia toimii Uudellamaalla ja Pohjois-Karjalassa. Yleisesti voisi todeta, että nuorten opettajien määrä olisi vähentynyt entisestään.

TAULUKKO 1. OPETTAJAT IKÄRYHMÄN JA OPPILAITOKSEN/KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN MAAKUNNAN MUKAAN (%) KEVÄTLUKUKAUDELLA 2019

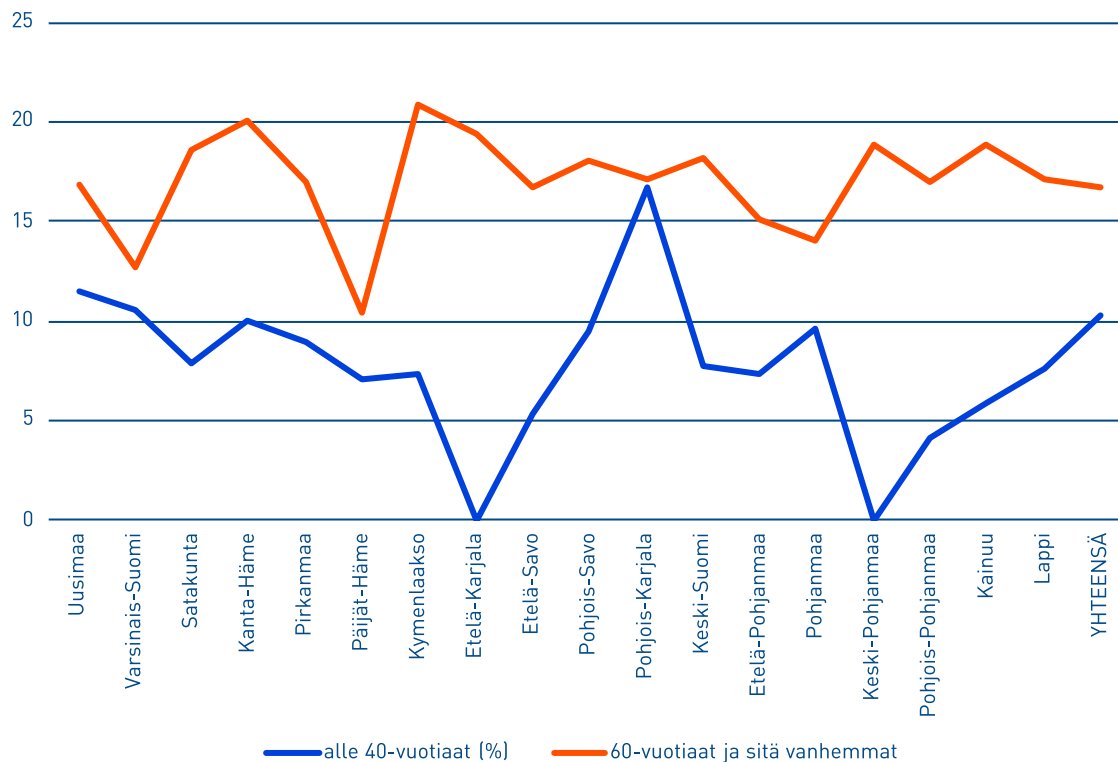
	Opettajat yhteensä (tiedonkeruussa)	alle 40-vuotiaat (%)	40–49-vuotiaat (%)	50–59-vuotiaat	60-vuotiaat ja sitä vanhemmat
Uusimaa	1 899	11,5	26,4	45,3	16,8
Varsinais-Suomi	570	10,5	32,8	43,9	12,7
Satakunta	267	7,9	20,9	52,3	18,6
Kanta-Häme	240	10,0	21,3	48,8	20,0
Pirkanmaa	537	8,9	33,1	41,0	16,9
Päijät-Häme	213	7,0	32,8	49,3	10,4
Kymenlaakso	165	7,3	20,8	50,9	20,8
Etelä-Karjala	120	-	19,4	61,1	19,4
Etelä-Savo	114	5,3	30,6	47,2	16,7
Pohjois-Savo	285	9,5	22,3	50,0	18,1
Pohjois-Karjala	126	16,7	22,0	43,9	17,1
Keski-Suomi	270	7,8	34,1	39,8	18,2
Etelä-Pohjanmaa	288	7,3	37,6	39,8	15,1
Pohjanmaa	282	9,6	26,9	49,5	14,0
Keski-Pohjanmaa	123	-	32,4	48,6	18,9
Pohjois-Pohjanmaa	288	4,2	34,0	44,7	17,0
Kainuu	102	5,9	31,3	43,8	18,8
Lappi	237	7,6	26,3	48,7	17,1
Yhteensä	6 123	10,3	27,9	45,1	16,7

Vastausprosentti vuonna 2019, 46 %

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu

... Tietoa ei ole ilmoitettu tietosuojasyistä

Tiedonkeruun tulosten perusteella useammassa maakunnassa alle 40-vuotiaita opettajia on alle kymmenen prosenttia opettajista. Kahdessa maakunnassa Kanta-Hämeessä ja Kymenlaaksossa joka viides opettaja oli 60-vuotias tai vanhempi. Pitää huomioida, että vain alle puolet opettajista vastasi tiedonkeruuseen.

KUVIO 8. OPETTAJAT IKÄRYHMÄN JA OPPILAITOKSEN MAAKUNNAN MUKAAN (%) 2019

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu

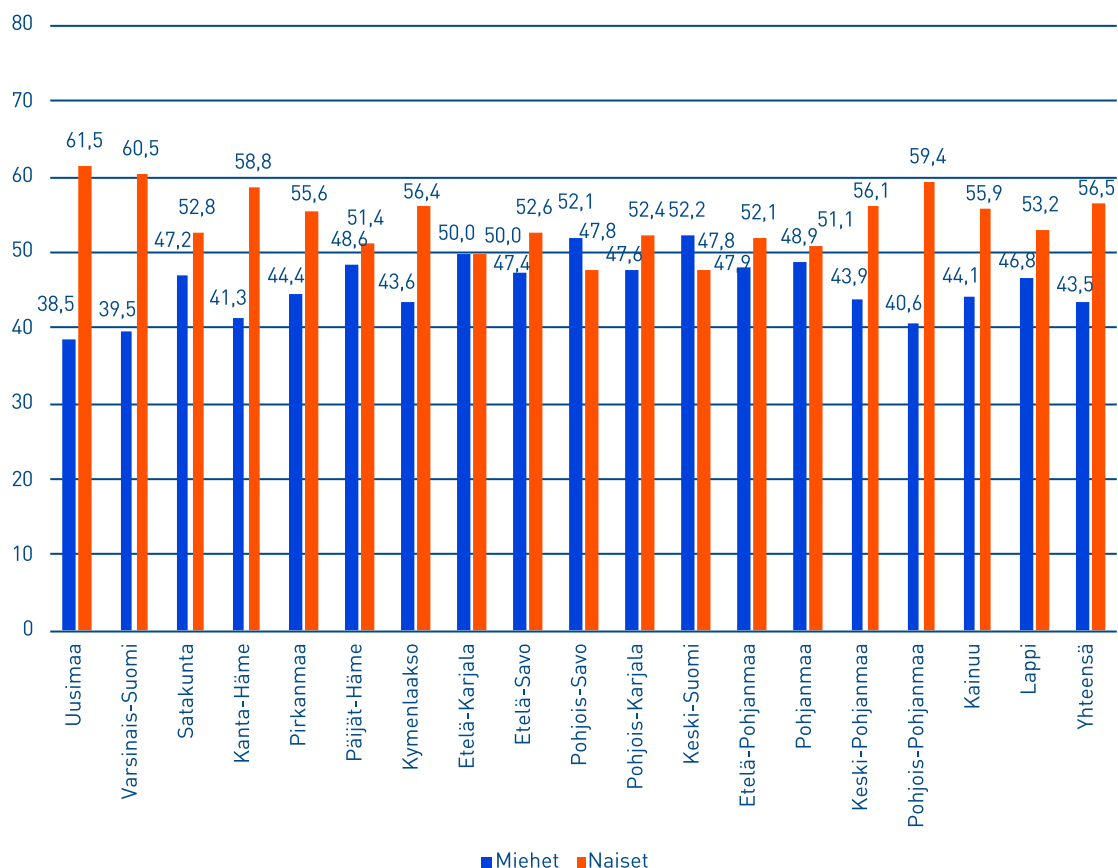
Kaikki tehtävätyypit huomioiden tiedonkeruuseen vastanneista naisia oli 57 prosenttia ja miehiä 44 prosenttia. Maakunnittain tarkasteltuna naisten osuus oli suurin Uudellamaalla 62 ja Varsinais-Suomessa 61 prosenttia. Miesten osuus oli suurin Keski-Suomessa 52 prosenttia ja Pohjois-Savossa 52 prosenttia; ainoita maakuntia, joissa opettajista yli puolet oli miehiä. Etelä-Karjalassa oli sekä miehiä että naisia 50 prosenttia.

TAULUKKO 2. OPETTAJAT SUKUPUOLEN JA KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN/ OPPIlaitoksen MAAKUNNAN MUKAAN (%) KEVÄTLUKUKAUDELLA 2019

	Miehet (%)	Naiset (%)	Opettajat yhteensä (tiedonkeruussa)
Uusimaa	38,5	61,5	1 899
Varsinais-Suomi	39,5	60,5	570
Satakunta	47,2	52,8	267
Kanta-Häme	41,3	58,8	240
Pirkanmaa	44,4	55,6	534
Päijät-Häme	48,6	51,4	210
Kymenlaakso	43,6	56,4	165
Etelä-Karjala	50,0	50,0	120
Etelä-Savo	47,4	52,6	114
Pohjois-Savo	52,1	47,8	282
Pohjois-Karjala	47,6	52,4	126
Keski-Suomi	52,2	47,8	270
Etelä-Pohjanmaa	47,9	52,1	288
Pohjanmaa	48,9	51,1	282
Keski-Pohjanmaa	43,9	56,1	123
Pohjois-Pohjanmaa	40,6	59,4	288
Kainuu	44,1	55,9	102
Lappi	46,8	53,2	237
Yhteensä	43,5	56,5	6 123

Vastausprosentti vuonna 2019, 46 %

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu

KUVIO 9. OPETTAJAT SUKUPUOLEN JA OPPIlaitoksen MAAKUNNAN MUKAAN (%) 2019

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu

TAULUKKO 3. OPETTAJIEN MUODOLLINEN KELPOISUUS SUKUPUOLEN MUKAAN MAAKUNNITTAIN KEVÄTLUKUKAUDELLA 2016

Maakunta	Opettajat yhteensä (tiedonkeruussa)	Muodollisesti kelpoiset opettajat (%)	, josta naisia	Muodollisesti kelpoiset naiset (%)	, josta miehiä	Muodollisesti kelpoiset miehet (%)
	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Uusimaa	2 391	86,2	1 428	90,8	963	79,4
Varsinais-Suomi	735	89,8	414	92,8	321	86,0
Satakunta	399	91,7	198	95,5	198	89,4
Kanta-Häme	279	87,1	171	89,5	105	85,7
Pirkanmaa	945	93,7	549	95,6	396	90,9
Päijät-Häme	366	93,4	207	97,1	159	88,7
Kymenlaakso	360	88,3	189	92,1	168	85,7
Etelä-Karjala	204	91,2	108	94,4	96	87,5
Etelä-Savo	351	90,6	192	95,3	159	84,9
Pohjois-Savo	504	94,0	261	96,6	243	91,4
Pohjois-Karjala	375	91,2	204	97,1	168	87,5
Keski-Suomi	420	93,6	240	96,3	180	91,7
Etelä-Pohjanmaa	357	89,9	186	93,5	171	87,7
Pohjanmaa	384	81,3	210	85,7	174	75,9
Keski-Pohjanmaa	195	93,8	105	97,1	90	90,0
Pohjois-Pohjanmaa	585	91,8	354	94,9	231	87,0
Kainuu	207	95,7	108	97,2	99	93,9
Lappi	372	91,9	189	93,7	183	90,2
KOKO MAA	9 429	89,9	5 313	93,4	4 104	85,7

Vastausprosentti vuonna 2016 66 %

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu

TAULUKKO 4. OPETTAJIEN MUODOLLINEN KELPOISUUS SUKUPUOLEN MUKAAN MAAKUNNITTAIN KEVÄTLUKUKAUDELLA 2019

Maakunta	Opettajat yhteensä (tiedonkeruussa)	Muodollisesti kelpoiset opettajat (%)	, josta naisia	Muodollisesti kelpoiset naiset (%)	, josta miehiä	Muodollisesti kelpoiset miehet (%)
	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Uusimaa	1 899	91,2	1167	94,1	732	86,5
Varsinais-Suomi	570	96,8	345	97,4	225	96,0
Satakunta	267	94,4	141	93,6	126	95,2
Kanta-Häme	240	90,0	141	93,6	99	84,8
Pirkanmaa	537	94,4	297	94,9	237	94,9
Päijät-Häme	213	91,5	108	97,2	102	91,2
Kymenlaakso	165	90,9	93	90,3	72	91,7
Etelä-Karjala	120	97,5	60	100,0	60	95,0
Etelä-Savo	114	97,4	60	100,0	54	94,4
Pohjois-Savo	285	91,6	135	97,8	147	89,8
Pohjois-Karjala	126	92,9	66	95,9	60	90,0
Keski-Suomi	270	96,7	129	97,7	141	95,7
Etelä-Pohjanmaa	288	89,6	150	92,0	138	87,0
Pohjanmaa	282	93,6	144	93,8	138	93,5
Keski-Pohjanmaa	123	95,1	69	100,0	54	88,9
Pohjois-Pohjanmaa	288	94,8	171	96,5	117	92,3
Kainuu	102	88,2	57	94,7	45	80,0
Lappi	237	97,5	126	97,6	111	97,5
KOKO MAA	6123	93,2	3 462	95,1	2 664	90,5

Vastausprosentti vuonna 2019, 46 %

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen – Opetushallinnon tilastopalvelu

LIITTEET

Liite 1. Ensimmäisessä ammattillisessa koulutuksessa työskennelleiden opettajien opettajakelpoisuus tehtävyyteittäin 2010, 2013, 2016 ja 2019

Tehtävätyyppi	2010				2013				2016				2019			
	Opettaja yhteensä tiedonkeruussa		Opettajakelpoisuus on kunnossa		Opettaja yhteensä tiedonkeruussa		Opettajakelpoisuus on kunnossa		Opettaja yhteensä tiedonkeruussa		Opettajakelpoisuus on kunnossa		Opettaja yhteensä tiedonkeruussa		Opettajakelpoisuus on kunnossa	
	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%	lkm	%
Rehtori, johtaja	163	147	90,2	142	135	95,1	66	60	90,9	93	84	90,3				
Apulaisrehtori, aikuiskoulutusjohtaja, kurssiosaston johtaja, toimialajohtaja jne.	641	561	87,5	622	550	88,4	249	237	95,2	210	204	97,1				
Opettajat/Kouluttajat																
Lehtori	6 160	5 711	92,7	6 425	6 080	94,6	3 393	3 348	98,7	2 139	2 094	97,9				
Päätoiminen tuntiopettaja	5 903	3 192	54,1	5 970	4 011	67,2	3 753	3 213	85,6	1 056	954	90,3				
Sivutoiminen tuntiopettaja	603	223	37,0	511	232	45,4	246	150	61,0	42	30	71,4				
Erityisopettaja	195	167	85,6	178	169	94,9	426	399	93,7	258	255	98,8				
Opinto-ohjaaja	230	197	85,7	242	222	91,7	147	141	95,9	99	96	97,0				
Muu tai tuntematon	619	339	54,8	927	585	63,1	1 149	939	81,7	96	84	87,5				
Yhteensä	14 514	10 537	72,6	15 017	11 984	79,8	9 429	8 487	90,0	6 123	5 706	93,1				

Vastausprosentti vuonna 2010 86,2 %, 2013 90 %, vuonna 2016 66 % ja vuonna 2019 46 %.

Lähde : Tilastokeskus – Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu ja vuosien 2010, 2013, 2016 ja 2019 erilliset opettajakyselyt.

Liite 2. Yhteisten opintojen opettajien muodollinen kelpoisuus opettajan ensisijaisesti opettaman aineen mukaan kevätlukukaudella 2019

Opettama aine	Opettaja yhteensä tiedonkeruussa	Muodollisesti kelpoiset opettajat (%)	Muodollisesti kelpoisten osuus vastanneista (%)
Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi	111	108	97,3 %
Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, muu opiskelijan äidinkieli	57	51	89,5 %
Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta	57	51	89,5 %
Toiminta digitaalisessa ympäristössä	33	30	90,9 %
Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen	72	66	91,7 %
Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi	39	36	92,3 %
Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi toisena kielenä	99	93	93,9 %
Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä	111	105	94,6 %
Työelämässä toimiminen	60	57	95,0 %
Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen	60	57	95,0 %
Matematiikka ja matematiikan soveltaminen	186	180	96,8 %
Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet	93	90	96,8 %
Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, ruotsi toisena kielenä	6	6	100,0 %
Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, suomi	9	9	100,0 %
Taide ja luova ilmaisu	27	27	100,0 %
Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen	24	24	100,0 %
Kestävän kehityksen edistäminen	21	21	100,0 %
Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, ruotsi	
Yhteensä	1 065	1 011	94,9 %

Vastausprosentti vuonna 2019, 46 %

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu

... Tietoa ei ole ilmoitettu tietosuojasyistä

Liite 3. Ammatillisten opintojen opettajien muodollinen kelpoisuus koulutusalan mukaan kevätlukukaudella 2019

Opettama koulutusala	Opettajien lukumäärä (tiedonkeruussa)	Muodollisesti kelpoiset	Muodollisesti kelpoisten osuus vastanneista
Kasvatusalat	6	6	100,0
Humanistiset ja taidealat	267	243	91,0
Yhteiskunnalliset alat	48	42	87,5
Kauppa, hallinto ja oikeustieteet	261	252	96,6
Luonnontieteet	33	27	81,8
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	219	204	93,2
Tekniikan alat	1539	1389	90,3
Maa- ja metsätalousalat	282	252	89,4
Terveys- ja hyvinvointialat	906	882	97,4
Palvelualat	849	798	94,0
Muut tai tuntemattomat koulutusalat	642	594	92,5
Yhteensä	5052	4689	92,8

Vastausprosentti vuonna 2019, 46 %

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu

Liite 4. Opettajat ikäryhmän mukaan 2019

alle 30-vuotiaat	30-39 -vuotiaat	40-49 -vuotiaat	50-59 -vuotiaat	60-vuotiaat ja sitä vanhemmat
66	537	1 692	2 760	1 014

Vastausprosentti vuonna 2019, 46 %

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu.

Liite 5. Muodollisesti kelpoiset opettajat kaikista opettajista maakunnittain 2016 ja 2019

	2016		2019	
	Opettajien lukumäärä (tiedonkeruussa)	Muodollisesti kelpoiset	Opettajien lukumäärä (tiedonkeruussa)	Muodollisesti kelpoiset
Uusimaa	2391	2061	1899	1731
Varsinais-Suomi	735	660	570	552
Satakunta	399	366	267	252
Kanta-Häme	279	243	240	216
Pirkanmaa	945	885	537	507
Päijät-Häme	366	342	213	195
Kymenlaakso	360	318	165	150
Etelä-Karjala	204	186	120	117
Etelä-Savo	351	318	114	111
Pohjois-Savo	504	474	285	261
Pohjois-Karjala	375	342	126	117
Keski-Suomi	420	393	270	261
Etelä-Pohjanmaa	357	321	288	258
Pohjanmaa	384	312	282	264
Keski-Pohjanmaa	195	183	123	117
Pohjois-Pohjanmaa	585	537	288	273
Kainuu	207	198	102	90
Lappi	372	342	237	231
Yhteensä	9429	8484	6123	5703

Liite 6. Opettajat ikäryhmän ja oppilaitoksen maakunnan mukaan 2019

	alle 40-vuotiaat (%)	60-vuotiaat ja sitä vanhemmat
Uusimaa	219	318
Varsinais-Suomi	60	72
Satakunta	21	48
Kanta-Häme	24	48
Pirkanmaa	48	90
Päijät-Häme	15	21
Kymenlaakso	12	33
Etelä-Karjala	0	21
Etelä-Savo	6	18
Pohjois-Savo	27	51
Pohjois-Karjala	21	21
Keski-Suomi	21	48
Etelä-Pohjanmaa	21	42
Pohjanmaa	27	39
Keski-Pohjanmaa	0	21
Pohjois-Pohjanmaa	12	48
Kainuu	6	18
Lappi	18	39
Yhteensä	630	1 026

Lähde: Tilastokeskus – Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu

Liite 7. Opettajat sukupuolen ja oppilaitoksen maakunnan mukaan 2019

	Mies	Nainen
Uusimaa	732	1 167
Varsinais-Suomi	225	345
Satakunta	126	141
Kanta-Häme	99	141
Pirkanmaa	237	297
Päijät-Häme	102	108
Kymenlaakso	72	93
Etelä-Karjala	60	60
Etelä-Savo	54	60
Pohjois-Savo	147	135
Pohjois-Karjala	60	66
Keski-Suomi	141	129
Etelä-Pohjanmaa	138	150
Pohjanmaa	138	144
Keski-Pohjanmaa	54	69
Pohjois-Pohjanmaa	117	171
Kainuu	45	57
Lappi	111	126
Yhteensä	2 664	3 462

Verkkajulkaisu
ISBN 978-952-13-6700-7
ISSN 1798-8926

Opetushallitus
www.oph.fi